

Biblioteka
BIOGRAFIJE

Urednik
Aleksandar Šurbatović

IVICA OSIM
UTAKMICE ŽIVOTA

•BIOGRAFIJA•

Marko Tomaš

BEOGRAD
2015.
DERETA

SADRŽAJ

U POTRAZI ZA OSIMOM	9
PISMO IZ NIKARAGVE	23
TKO JE TAJ ČOVJEK?	29
LOŠE VIJESTI IZ JAPANA	37
IVANOVO DJETINJSTVO	51
STRAUSS S GRBAVICE	67
OSIM PIŠE – MOJI NAJDRAŽI GOLOVI	79
NA TERENU S PELEOM	87
OSAM GODINA	91
MITOVI I LEGENDE O UČITELJU S GRBAVICE	97
TRAVNJAK NA NEBESIMA	101
SEZONA IZ SNOVA	107
PRED PUNIM PRATEROM	113
POSLEDNJI JUGOSLAVENSKI PREDSEDNIK	125
SIMULTANKA	147
IGRA JE VEĆA OD RATA	151
MOJ ŽIVOT U NOGOMETU	155
IZRAZI ZAHVALNOSTI	159

*Mnogi kažu da je nogomet pitanje života i smrti.
Ja se ne slažem s njima. Nogomet je puno više od toga.*

Bill Shankly

U POTRAZI ZA OSIMOM

Čak i kad piše o nekom drugom, čovjek, zapravo, piše o sebi, pogotovo ako piše o herojima svoga djetinjstva, onima rijetkim kojima je posao i životno poslanje – radovati ljude.

Godine 1986. u moj život ulazi lik Ivica Osima. Dotadašnji trener sarajevskog Željezničara postaje, kako se to tada zvalo, savezni selektor nogometne reprezentacije Jugoslavije. Do tada o Osimu ništa nisam znao. Interesirao me isključivo Velež, a ni tada, kad Osim postaje izbornik Jugoslavije, nisam bio fasciniran čovjekom kojeg su na ulici i u medijima odmila zvali *Švabo*. Štoviše, dugo mi je bilo nejasno, i to sam dječje ljutito zamjerao tom nepoznatom čovjeku, zbog čega u reprezentaciji Jugoslavije nisu redovito igrali tada najbolji igrači jugoslavenske lige, Veležovci, Sead Kajtaž i Semir Tuče. Vjerujte, to je bilo prvo što sam ga pitao kad smo se konačno sreli. No, i o tome ćemo nešto kasnije.

Prvo moram sjesti na vlak.

Iako polazi rano ujutro, u Sarajevo uvijek putujem vlakom. Ne mogu podnijeti putovanja autobusom na toj relaciji. Tijekom dvije godine života u Sarajevu nebrojeno sam puta masirao bubrege

na relaciji Mostar–Sarajevo i od te mi je ceste, koliko god je neki nazivali veličanstvenom, već odavno muka.

Kad se vlak dovukao negdje do Pazarića, nazvao sam Amara, sina Ivica Osima, koji mi je trebao osigurati kontakt sa Švabom. Nije mi odgovorio na poziv pa sam mu poslao SMS. Telefon je ubrzo zatitrao. Imali smo dogovor. Kratak i jednostavan. U podne. Café Tuborg, u sarajevskom naselju Hrasno.

No, isprva, nije sve bilo tako jednostavno...

Ne poznajem nikakve sportske radnike niti novinare, nisam znao tko bi mogao imati telefonske brojeve ili mail adresu bilo koga iz obitelji Osim. Pomogla mi je prijateljica Elvira Jahić, kojoj sam slučajno, neobavezno, spomenuo moj problem. Rekla mi je da bi naš zajednički drug Zoran Ivančić mogao iskopati neki kontakt jer poznaje sina Osimove sestre. Pisao sam Zoranu i za nekoliko dana konačno došao do adrese i broja telefona, uz naputak da ne zovem prije 13 sati.

Istog trena adresu sam proslijedio nakladniku Muameru Spa-
hiću da pošalje zvanično pismo na adresu obitelji Osim i upozna ih s našom nakanom da objavimo knjigu o Ivici Osimu.

U međuvremenu, Bosna i Hercegovina se prvi put plasirala na jedno veliko nogometno natjecanje i sve se time, barem po mene, dodatno zakompliciralo. Posvuda se slavio plasman na Mundijal u Brazilu, a raznorazni aparatčici, samozvani državnici i političari htjeli su, kakav im je i običaj, iskoristiti trenutak euforije za vlastitu promociju ne bi li sebi pripisali barem djelić tuđeg uspjeha. Cijela je zemlja bila u nekakvu čudnom transu, kao da je svaki njezin građanin ponaosob osvojio premiju na Eurolutriji, i nikoga, naravno, nije bilo briga za priučene krojače ljudskih sudbina.

Jedna od najzaslužnijih osoba za ovaj veliki nogometni poduhvat bio je Ivica Osim. Vjerujem da je iza svega stajao ozbiljan rad, ali, gledajući sa strane, djelovalo je da su se svi problemi u Nogometnom savezu Bosne i Hercegovine riješili sami od sebe

samom pojavom Ivica Osima; njegov autoritet kao da je potjerao zle duhove iz Saveza. Uslijedila je prava novinarsko-političarska invazija na popularnog Švabu. Šanse da se uguram u njegov raspored bile su mizerne.

Iako bolestan, Ivica Osim je i dalje bio spreman dati sve od sebe za dobrobit bosanskohercegovačkog nogometa. Sada je to značilo fotografiranje s „velikanima” ovdašnjeg političkog pregalaštva. Gospođa Asima Osim, s kojom sam u nekoliko navrata razgovarao pokušavajući dogovoriti susret s Ivicom Osimom, žalila se na pretrpan raspored svog supruga i kako nikad nisu ni sanjali da će morati raditi ovo na što je sada primoran, sve za to da bi svi mogući kotačići u državi bili stavljeni u funkciju postizanja što boljih uvjeta za rad bosanskohercegovačke nogometne momčadi. Ništa se ne smije prepustiti slučaju, a kod nas je stanje takvo da većinu toga mora obaviti jedan jedini čovjek. Tako se i Ivica Osim, veliki nogometni i ljudski autoritet, tih dana bavio nogometnom diplomacijom. Padao sam u očaj. Vremena nije bilo puno, a ja sam se osjećao izgubljenim u cijeloj frtutmi, makar mi nijednog trenutka nije djelovalo da me bilo tko iz Osimove blizine želi sabotirati. Tek sam naknadno shvatio koliko je čovjeku s takvom karijerom potreban obiteljski kineski zid, da bi ga se što više sačuvalo od zamornog djelovanja raznih pijavica, koje se, jelte, pojavljuju i u ljudskom obliku. U stvari, najčešće se i pojavljuju upravo u tom pakiranju.

S kim god sam razgovarao ko je iole upućen u prilike obitelji Ivica Osima, preporučivao mi je da je najbolji put da dođem do Švabe onaj pomalo zaobilazni, preko njegova sina Amara, menadžera fudbalskog kluba Željezničar. Nekako sam morao pridobiti naklonost obitelji Osim, a kako sam nakanio, izuzev vlastite, ispričati isključivo priču obitelji Osim, svakako sam imao namjeru intervjuirati Amara Osima za kojeg me većina ljudi upozoravala da je nezgodan tip, pomalo bahat i bezobrazan. Kad kažem većina ljudi, mislim na sarajevsku čaršiju, na ljude koji su to čuli „u gradu”. Naime, nitko od ljudi s kojima sam razgovarao nije ga osobno poznao. Doduše, ako bih sudio po televizijskim nastupima, i

sam bih zaključio takvo što. Taj se čovjek, za kojeg je teško reći da sliči ocu, ali se može reći da nečim neobično podsjeća na njega, u svakom televizijskom nastupu koji sam gledao držao kao da mu je beskrajno dosadno, zvjerao je oko sebe nekako prezrivo i uvijek se doimao kao da je iznad situacije u kojoj se nalazi.

Po svemu sudeći, morao sam, a toga sam se i plašio, proći neku vrstu audicije, ako, u cijelom kaosu koji se oko Ivica Osima događao tih dana, želim od njega dobiti makar kratak intervju. Naravno, nije zgoreg spomenuti da nitko u tim krugovima nikad nije čuo za mene. Bio sam samo neki tip koji je pao s neba tvrdeći da piše biografiju Ivica Osima i potpuno sam shvatao svaki trenutak njihovog snebivanja.

Nazvao sam gospođu Asimu Osim. Kad zovete stan Ivica Osima, uvijek će vam se javiti ljubazna i beskrajno draga gospođa Asima, koja već pri prvom telefonskom kontaktu odaje dojam srdačne i vrlo prisne osobe.

Budući da su zauzeti na sve strane, Sarajevo je gotovo pod opsadom japanskih novinara, gospodin Osim na svakodnevnom terapijama, a novinari i raznorazni zvaničnici neprestano organiziraju domjenke u čast velikog nogmetnog uspjeha, predložio sam gospođi Asimi da je možda najbolje da se prvo čujem i nađem s Amaram, jer sam svakako imao namjeru intervjuirati i njega. Također, predložio sam, s obzirom na to da su u neprestanoj gužvi, a ja ne bih da me dožive kao novinarsku stjenicu, da je najbolje da i njih ubuduće kontaktiram preko Amara. Gospođa Asima se složila s mojim prijedlogom i izdiktirala mi sinovljev broj mobilnog telefona. Nakon tog razgovora nismo se čuli nekoliko mjeseci.

Iskreno, zaboli me đon za čaršijska naklapanja. Nekako nisam vjerovao da Ivica i Asima Osim mogu odgojiti nekoga tko je bezrazložno bahat. A sve i da jesu, imao sam obaviti posao. Amar Osim mi se javio tek nakon nekoliko neuzvraćenih poziva i SMS-ova. Prvi sastanak dogovorili smo za četvrtak, 7. 11. 2013. godine.

I konačno, tog četvrtka, kad sam sišao s vlaka, imao sam ubiti još dva sata, ali to mi nije bio problem s obzirom na to da je ubijanje vremena moja specijalnost. Nazvao sam nakladnika Muamera Spahića. On je već sjedio na kavi u blizini sarajevskog kolodvora pa sam mu se pridružio. Uopće se ne mogu sjetiti kakvo je bilo vrijeme. Ne mogu se sjetiti ni o čemu smo razgovarali makar sam uvjeren da smo pričali o prilikama u bosanskom nakladništvu. Ti su detalji isparili iz moje glave zbog nervoze koju sam osjećao. To je bilo to, ako sastanak s Amalom protekne OK, imamo knjigu, ako ne, morat ćemo je izmisliti na ovaj ili onaj način. Bližilo se podne i ja sam izašao na ulicu da zaustavim taksi. Nikad prije nisam čuo za café Tuborg iako sam živio u Hrasnom. Taksist je znao za taj café, pored je konoba Magarac. To mi je rekao i nasmijao se od srca, iskreno zabavljen nazivom konobe.

Bit će da je bio suh dan, i topao. Čim sam izašao iz taksija, vidio sam Amara Osima kako sjedi u društvu nekog čovjeka za šank-stolom ispred caféa Tuborg. Prišao sam stolu, ispričao se što prekidam razgovor i predstavio se. Rečeno mi je da uđem i malo sačekam.

Kafić se nalazi iza zgrade u kojoj sam nekad stanovao. Na parking u kojem sam ponekad igrao nogomet s rahmetli Buazom i još nekoliko prijatelja bila je izgrađena nekakva čudna zgrada kojoj nisam mogao odrediti namjenu. Sve je bilo natrpano automobilima. Možete to pripisati mojoj poslovičnoj nostalgiji, ali, koliko pamtim, prije desetak godina na tom su se prostoru igrala djeca. Pored caféa Tuborg zaista se nalazila konoba s imenom Magarac izvana uređena u nekakvu pseudodalmatinskom stilu tako da je djelovala kao kaktus u hrastovoj šumi. Ušao sam u kafanu i sjeo za prvi stol iza ulaznih vrata.

Iznad šanka je visila uokvirena plaketa, priznanje za najboljeg bosanskohercegovačkog trenera u sezoni 2011/2012. Pojma nisam imao da Amar Osim vodi kafić. Naručio sam čaj i po stolu prostro skromnu novinarsku opremu: posuđen diktafon, bilježnicu s pripremljenim natuknicama, kemijsku olovku i telefon. S radija je

dopirala tipična radijska glazba, a što drugo, jedan za drugim smjenjivali su se veliki hitovi iz osamdesetih godina. U kafani je sjedilo nekoliko klinaca sa školskim torbama. Ispred mene se u jednom trenutku stvorio stariji čovjek, prodavac olovki, hodajuća relikvija nekog davnog vremena. Kupio sam jednu kemijsku olovku za 50 feninga i nastavio čekati.

Nakon dvadesetak minuta, Amar je ušao u kafanu, kratko porazgovarao s konobarom i prišao mome stolu. Krupan čovjek, pomalo arogantnog držanja, ispričao se što sam čekao. Izložio sam zbog čega sam tu i što imam namjeru uraditi i poklonio mu, što sam smatrao potpuno blesavim, jednu moju knjigu pjesama. Valjda sam mislio da mi je to nekakva poslovna vizitkarta, što li. Htio sam, u biti, objasniti da nisam sportski novinar te se što bezbolnije predstaviti. Stvarno ni u snu nisam očekivao da će mi taj čovjek reći da trenutno čita „malo drugačiju poeziju“. Isprva sam to shvatio kao šalu (eto što su ti predrasude), ali onda mi je pod nos poturio smartphone na kojem je bila otvorena jedna e-knjiga sa stihovima na francuskom jeziku. Upitno sam ga pogledao.

„Baudelaire“ – rekao je – „*Cvijeće zla*“.

Skromno sam dometnuo da od moje zbirke ne treba očekivati Baudelairea, ali da bih bio zadovoljan ako pronađe makar tragove Mike Antića, na primjer.

Tako smo, potpuno neočekivano, razgovor započeli pričom o poeziji. Nakon toga smo se dotakli još jedne zajedničke teme pošto me je upozorio da nema puno vremena jer mora prošetati psa. Sjedio je nonšalantno i imao potpuno isti stav kakav ima kad ga gledate na televiziji. Raskravio se kad sam rekao da i ja imam ogromnog psa, mješanku aljaskog malamuta i vučjaka. Amar za kućnog ljubimca ima ogromnu zvijer, plavu njemačku dogu po imenu Amour. Na moju opasku da sam viđao te pse, izrazito mekanog karaktera, ali zastrašujućeg izgleda, čaršijski se pohvalio da nema šanse da sam viđao takve pse, jer da je Amour jedina plava doga u Bosni i Hercegovini.

„Ali ja sam takvog psa viđao ljetos u Puli“, rekoh.

Tek tad se obradovao. Njegov Amour je, zapravo, rođeni Puležanin, moguće je da sam na pulskom Forumu sretao nekog od njegovih rođaka. Vlasnici pasa su pomalo čudni, katkad djeluju ćaknuto dok govore o svojim psima. U tom trenutku nas dvojica smo djelovali upravo tako, kao dva ćaknuta sredovječna tipa koji jedan drugom na zaslonu telefona pokazuju fotografije svojih pasa i hvališu se njihovom posebnošću.

Nikad se nisam, osim dok sam trenirao nogomet, družio s ljudima iz tog svijeta. Nisam ispijao pelinkovce sa sportskim novinarima, nisam pio kave s nogometašima. Sve u svemu, moja se nogometna priča završavala na rekreaciji i kafanskim raspravama neostvarenih nogometnih stručnjaka. Sa strahom sam čekao trenutak u kojem će me Amar upitati kako to da sam baš ja tip kojem je netko ponudio posao pisanja biografije o njegovu ocu. To se, jelte, moralo dogoditi. Potpuno mi je u redu da ono što pišem o nogometu čitaju kojekakvi forumaši koji su i sami, poput mene, tek nabrijani i umišljeni nogometni amateri, ali, ovaj put, morao se dogoditi trenutak kad će moje žvrljotine o nogometu htjeti pročitati netko tko se stvarno njime i bavi, netko kome je nogomet život u svakom smislu.

Objasnio sam mu da pišem nogometne komentare na jednom portalu, ali priželjkivao sam da ih ne čita. No, u jednom trenutku je rekao: „Hajde da vidimo je l' znaš ti išta o lopti.“ Uzeo je telefon i otvorio *Žurnalove* stranice. Uslijedilo je mučnih dvadeset minuta. Više bih volio da je zahtjevao od mene da napravim „100 na nogu“ u salonskim cipelama. Sad sam se stvarno osjećao kao na nekoj audiciji za koju uopće nisam spreman. Pozorno je čitao. Skrolao je i klikao, tu i tamo blago zavrtio glavom. Neće mi valjda reći da otpepam. Možda su čaršijske priče istinite. Sada će me bezobzirno ismijati, a ja ću nakon toga odustati od svega. Ako si šarlatan, to je sasvim u redu, ali tko na ovom svijetu nije šarlatan? Svega nekoliko ljudi, šaćica odabranih u bilo kojem području ljudskog

djelovanja. Svi su drugi priučeni i nategnuti stručnjaci koji samo održavaju sustav.

Nakon dvadesetak minuta nervoze, dugih dvadeset minuta tijekom kojih je Osim junior čitao moje nogometne komentare, uhvatio sam sebe kako s jednim sjajnim nogometnim trenerom raspravljam o poziciji na kojoj je igrao slavni Michel. Jesam pristojan i nenametljiv, ali, sve su prilike, znam biti izrazito samopouzdan.

„Dobro, možemo razgovarati“, rekao je nakon što sam našu raspravu zaključio tvrdnjom da je vjerojatno on taj koji je u pravu u vezi s Michelom.

Razgovarali smo o bijednim uvjetima u kojima se nalazi bosanskohercegovački prvoligaški nogomet. Još nisam palio diktafon. Pogled iznutra ništa mi novo nije rekao. Stvari su bile istinski bijedne, ipak, ljudi su se borili i radili, ali rijetki od njih s iskrenim pobudama. Život pa i nogomet u Bosni i Hercegovini odavno se sveo na obrtanje nekoliko stotina maraka. Životarenje od danas do sutra.

Tip, zapravo, nije bio ništa od onoga što je govorila čaršija, makar je i sam rekao da je, za razliku od svoga oca, on jako bezobrazan čovjek. U stvari, sve sam kužio. Živimo među gomilom budala. Jedan od načina da se distanciraš i sačuvaš od takvih jest arogantno, bahato ponašanje. Tako je kako je, treba po svaku cijenu sačuvati zrno zdravog razuma. Glavna odlika našeg mentaliteta jest odricanje bilo kakvog prava na privatnost, čak i minimalnog. Pogotovo ako se, na primjer, prezivaš Osim. Vjerujem da je jako nezgodno kad ti je vlastito prezime breme koje moraš vući na grbači. I sad sam ja bio tu, čovjek kojem je posao da zabada nos u tuđu privatnost i da je, što je više moguće, istrese pred lice javnosti. Novi sastanak dogovorili smo za naredni dan u isto vrijeme, na istom mjestu. Postoji mogućnost da bih se konačno mogao upoznati i s glavnim likom ove priče, Ivicom Osimom.

U Sarajevo su tih dana gotovo svakodnevno dolazile novinarske ekipe iz Japana. Nema veće časti u Japanu od titule učitelja, tako su mi rekli. Ivica Osim za Japance je nogometni *sensei*, više od trenera – mudrac, filozof, čovjek koji je umio povezati igru sa životom. Za njega je znao čak i moj japanski prijatelj Moku Teraoka, čovjek koji je potpuno nezainteresiran za nogomet. Nije znao ime nijednog japanskog nogometaša, ali je znao tko je Ivica Osim. Sensei.

U petak sam se ponovno susreo s Amarom Osimom. Kontaktirao je majku da provjeri je li moguće da se tog popodneva barem upoznam s Ivicom Osimom. Amar je bio vrlo susretljiv, ali ja sam se neprestano osjećao kao smetnja. Tog je dana seniorski tim Željezničara imao trening u 14 sati. Na stadion je trebao doći i Švabo da bi se susreo s jednim japanskim novinarom. Amar mi je predložio da se i ja pojavim na Grbavici ne bih li upoznao njegove roditelje i, ako bude prilike, porazgovarao s njegovim ocem.

U 14.00 sam bio na pomoćnom terenu stadiona Grbavica, gdje se održavao trening seniorskog tima Željezničara. Trening je vodio Dino Đurbuzović, koji je na klupi Želje zamijenio upravo Amara Osima. Amar još nije bio došao, a rastali smo se dvadesetak minuta ranije. Na ulazu u stadion stajao je japanski novinar s hrpom opreme. Naslonio sam se na ogradu pomoćnog terena i posmatrao trening.

Godinama nisam osjetio taj miris. Gdje sam pogrešno skrenuo? Nisam li ja trebao biti jedan od ovih muškaraca na travnatom terenu? Kako sam dospio ovdje iz onih vlažnih svlačionica koje su se nalazile uz provincijske vojvođanske stadione? Kako sam jedan san zamijenio drugim? Kad se to uopće dogodilo? Tko je slomio svijet napola kao trulu dasku? Imao sam san i naporno trenirao da bih ga ostvario. Ali, taj je dječak postao ovo što sam danas – pisac u vječnom nastajanju, izgubljen i vječno zapitan nad svim, čovjek koji ni u čemu ne nalazi potpuno ispunjenje. Sve mi je to djelovalo tako blisko i poznato, sve to ispred mene, razrovan travnati teren,

dvadesetak tipova koji trče za loptom, trenerska pištaljka, psovke i upute, momačka zadirkivanja. Sve je to bilo moje, a, opet, nije sa mnom imalo apsolutno nikakve veze. Bio je to, iako po mnogo čemu poznat, neki dalek i stran svijet, način života kojem odavno ne pripadam. Oh, kako sam samo uživao u toj igri, sanjao kroz svaki trk, kroz svaki šut i dribling. Toliko sam toga vidio ispred sebe. Valjda me, u međuvremenu, napustila mašta. Možda sam, naprosto, naglo odrastao, ali nikako se nisam mogao oteti dojmu da mi je netko maznuo snove ispred nosa.

Amar se pojavio s dvadesetak minuta zakašnjenja. Pozdravio me, rekao da pričekam još neko vrijeme, javio se japanskom novinaru i ušao na stadion. Pratio ga je ogroman mužjak plave nje-mačke doge. Upoznao sam se s Amourom, dobroćudnim teletom koje me onjušilo osjetivši valjda miris ženke na mojim tenisicama. Pored ograde, osim mene, stajala je gomila besposlenog svijeta. Amar se pozdravio sa svima usput grickajući košpice. Amour nije bio na povocu. Pratio je svoga gazdu u stopu.

Pogledao sam japanskog novinara. Djelovao je potpuno izgu-bljeno. Valjda nije navikao čekati.

Nešto kratko iza 15 sati ispred stadiona Grbavica zaustavio se taksi iz kojeg je, uz pomoć supruge, izašao Ivica Osim. Japanski novinar je odmah prišao taksiju i upustio se u razgovor s gospođom Asimom, a Švabo je, oslanjajući se na štap prišao ogradi pomoć-nog terena, zaustavio se na metar od mene i zagledao u trening. Nakon 72 godine života, sudjelovanja na Olimpijadi i Mundijalu, nakon igračke karijere u Francuskoj i Nizozemskoj, nakon treni-ranja, izborništva, svjetske slave i moždanog udara, Ivica Osim je i dalje s jednakom strašću gledao trening na mjestu otkuda se otisnuo u veliki nogometni svijet. Kad je prišao ogradi i pogledao prema terenu, pored mene odjednom više nije stajao čovjek u godi-nama koji se oslanja na štap. Supruga Asima pozvala ga je i Švabo je polako krenuo prema stadionu. Kad je prišao kapiji, oko njega se odjednom stvorila gomila ljudi, odraslih i djece podjednako.

Svi su se htjeli fotografirati s Ivicom Osimom. Japanski novinar je u pratnji gospođe Asime ušao na stadion. Ostao sam i dalje stajati pored ograde izvan stadiona. Očekivao sam da će me Amar pozvati kad bude vrijeme.

Trening je završio i posmatrači su se razišli. Ostao sam ispred stadiona, sam. Tad me nazvao Amar, rekao mi da uđem iza kapije i pričekam da Ivica završi razgovor s japanskim novinarom. Čudio mi se, očekivao je malo više inicijative s moje strane. A ja sam činio samo ono što sam uvijek htio za sebe, ostavljao sam ljude da u miru odrade obveze koje imaju.

Ušao sam u krug stadiona, ali i dalje izvan, sa strane gdje se nalazi ulaz u svlačionice. Desetak minuta kasnije na pomoćni teren Grbavice ušao je neki klinac noseći loptu pod rukom. Bio je obuven u kopačke i stao je, kao ja u djetinjstvu, potpuno sam driblati zamišljene protivnike. Posmatrao sam ga neko vrijeme, a onda odlučio da mu se pridružim. Okruženje je u meni probudilo želju da udaram loptu, u meni se ponovno zasanjao dječak koji će jednog dana osvojiti svijet. Dodavali smo se loptom nekoliko minuta, tenise su mi bile blatnjave, ali nisam mario. Ubrzo je stigao dječakov otac, mene kao da nije ni primjetio. Otac je potjerao klinca da trči nekoliko krugova pa da se istegne, a onda mu je centrirao s desnog krila i davao upute kako loptu udariti glavom, kako je dočekati na volej, kako je primiti na prsa, smiriti i šutirati. Na drugoj strani terena, potpuno nesuvislo, sam sa sobom, igrao se neki pas, jedna od mnogih sarajevskih lotalica.

Iz prostorije, kojoj nisam uspio odrediti namjenu, valjda je to sudijska svlačionica, kroz plava metalna vrata izašao je Amour, za njim je izašao Amar i pozvao me da im se pridružim.

Uzana prostorija u koju sam ušao podsjetila me na slične ambijente oko vojvođanskih nogometnih terena. Skromno mjesto natopljeno znojem. Za stolom je sjedila gospođa Asima, pred njom su bili prostrti nekakvi papiri. Konačno smo se upoznali. Amar mi je rekao da je Švabo još s Japancem na terenu. Amour se provlačio

između nas. Papiri ispred gospođe Asime bili su formulari za francusku penziju. Amar joj je asistirao oko ispunjavanja. Ja sam izašao na teren, a Amour se dovukao za mnom.

Sve je bilo kako je oduvijek trebalo biti. Bio sam na terenu, stadion Grbavica, a pored aut linije sjedio je Ivica Osim. Doduše, nije se dernjao na mene zbog pogrešnog dodavanja. Davao je intervju japanskom novinaru. Amour je njuškao moje blatnjave tenisice. Gledao sam oko sebe. Grbavica je vidjela i neka bolja vremena, sad je samo zaudarala na njih. Pod krovom sjeverne tribine stražarilo je ogromno ptičje gnijezdo. Nisam mogao dokučiti koja bi ptičurina trebala toliko gnijezdo. Metalna nosiva konstrukcija krova, obojena plavom, prošarana je brončanim naslagama hrđe. Samo je travnjak djelovao svježe. Na drugoj strani terena jedna je tribina ukrašena parnom lokomotivom koja je, uz travnjak, bila jedina gizdavost u cijelom okruženju. Na plavoj podlozi rasvjetnih stupova bljedio je bijeli natpis *Vaso Miskin Crni*. Češkao sam Amoura po leđima. Takve velike zvijeri djeluju smirujuće, utješno.

Vratio sam se natrag, u onaj uski špajz, da bih s Amarom provjerio što se događa. On i gospođa Asima i dalje su bili zabavljeni dokumentima. Na vratima se pojavio Ivica Osim. Sad se nismo mogli nikako mimoići. Amar me predstavio kao čovjeka koji će pisati knjigu o njemu. Švabo nije djelovao zainteresirano. Izgledao je iscrpljeno, potpuno drugi čovjek od onoga koji mi se prikazao dok je, naslonjen na ogradu pomoćnog terena, posmatrao trening. Pružio mi je ruku, prisutnima rekao da želi ići kući i, oslanjajući se na štap, produžio prema parkingu gdje ih je čekao automobil. Bilo je očito da nije raspoložen za još jedan razgovor s novinarima. Japanac se zahvalio obitelji na pomoći i otišao. Gospođa Asima je ispričala svog supruga, iscrpljen je svakodnevnim susretima, nikako nemaju mira, a ne zna kako će izvesti to sa mnom, s obzirom na to da za nekoliko dana planiraju putovati u Graz ne bi li se odmorili od gužve koju u Sarajevu nikako nisu mogli izbjeći. Rekao sam da nije problem da dođem u Graz ako njima tako odgovara. Dogovorili smo tek da ćemo biti u kontaktu. Gospođa Asima je

izašla prema parkingu, a ja sam zajedno s Amarom i Amourom napustio stadion dogovarajući kako ćemo i što ćemo. Naš sljedeći susret trebao se desiti u ponedjeljak kad bismo mogli znati i nešto više o putovanju njegovih roditelja u Graz. Te zime nisam vidio Austriju. Srećom. Makar mi takvo putovanje uopće ne bi škodilo. A možda bi i ova priča bila potpuno drugačija.

Tog mi je popodneva Amar ispričovijedao priču o nogometnom kružoku njegova oca koji se skupljao u oružarnici stadiona Grbavica. Prema njegovu opisu dobio sam dojam da je to bila nekakva sklepana baraka, šupa, nalik onima iz stripova o Alanu Fordu. Tu je neprestano bilo pakleno vruće i vlažno. Mezilo se, pilo i pričalo o nogometu. Satima su sjedili. Lopta je bila jedina tema koje su se ikad doticali. Svijet i život objašnjavali su loptom. Svi su bili pripiti i znojni. Oružar je „bio bivši ustaša, imao je nož koji je mogao željezo prerezat, sjećam se njegovih crnih noktiju“.

Pozdravivši se s Amarom ušao sam u taksi. Taksist, razgovorljiv kao i svi sarajevski taksisti, odmah me pitao jesam li to bio s Osimom mlađim. Naravno, a upoznao sam i Švabu, rekao sam pomalo razmetljivo.

„Joj, Švabo je legenda, znao ga je moj rahmetli daidža, on ti je bio oružar u Želji...“

Marko Tomaš
IVICA OSIM
UTAKMICE ŽIVOTA
•BIOGRAFIJA•

Za izdavača
Dijana Dereta

Glavni i odgovorni urednik
Aleksandar Šurbatović

Likovno-grafička oprema
Dušan Arsenić

Lektura i korektura
Dijana Stojanović

Prvo DERETINO izdanje

Tiraž
1000 primeraka

Beograd 2015.

Izdavač / Štampa / Plasman
DERETA doo

Vladimira Rolovića 94a, 11030 Beograd
tel./faks: 011/ 23 99 077; 23 99 078

www.dereta.rs

Knjižare DERETA

Knez Mihailova 46, tel.: 011/ 26 27 934, 30 33 503
Banovo brdo, Dostojevskog 7, tel.: 011/ 35 56 445, 30 58 707

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

ISBN 978-86-7346-976-8